

Aan

Staatssecretaris

nota

Uitwerking Actieagenda Industrie en Omwonenden

TER BESLISSING

Datum

3 december 2025

Onze referentie

IENW/BSk-2025/278856

Opgesteld door

DG Milieu en Internationaal
Programma Industrie,
Gezonde Leefomgeving en
Omwonenden

Beslistermijn

9 december 2025

Bijlage(n)

9

Aanleiding

- Op 29 augustus is de Actieagenda Industrie en Omwonenden met u besproken. U heeft toen aangegeven drie maatregelen te willen selecteren om in gang te zetten om de bescherming van de gezondheid van omwonenden van industrie te verbeteren.
- In een vervolgesprek op 31 oktober zijn een Kamerbrief en alternatieve opties om deze in te vullen aan u voorgelegd. U heeft toen aangegeven verder te willen met de Kamerbrief zoals hij op dat moment aan u voorgelegd is.
- De Kamerbrief (bijlage 1) schetst twee pilots, twee verkenningen en een gesprekstafel met industrie en omwonenden. Dit is een gebalanceerde selectie maatregelen. De brief gaat ook in op alle acties die al in gang zijn gezet. U stuurt met de brief mee:
 - de onderzoeksrapporten in het kader van de Actieagenda;
 - onderzoeksresultaten vertaald in factsheets met daarin mogelijke vervolgmaatregelen;
 - adviesdocumenten van stakeholders.
- Op 11 november is deze Kamerbrief besproken in de Commissie Fysieke Leefomgeving. In dit gesprek zijn een aantal tekstuele wijzigingen voorgesteld. Deze zijn verwerkt.
- U heeft de brief besproken met IPO en VNG in een BO op 19 november.
- U heeft de brief besproken met MVRO, MEZ en SJPZ in een BWO op 25 november. In dit gesprek is afgesproken dat in de brief meer aandacht zou worden geschonken aan het belang van het concurrentie- en verdienvermogen van de industrie en het beperken van de regeldruk. Dit is verwerkt.

Geadviseerd besluit

Akkoord gaan met:

- aanbieding van bijgevoegde stukken aan de RFL, inclusief de Kamerbrief in bijlage 1;
- bij akkoord van de RFL, het verzenden van de stukken aan de MR;
- bij goedkeuring van de MR, het verzenden van de stukken aan de Kamer.

Kernpunten

Gevoerde gesprekken naar aanleiding van de Kamerbrief

- Zoals u heeft verzocht in ons gesprek op 31/10 is de brief in de CFL besproken en is een overleg georganiseerd tussen u en de minister van VRO (en de

minister van EZ en staatssecretaris van VWS) en een bestuurlijk overleg met vertegenwoordiging van provincies en gemeenten.

- Naar aanleiding van de CFL zijn de volgende voorstellen gedaan en verwerkt:
 - Een versimpeling van de omschrijving van de pilot voor een Gezondheidseffectrapportage (GER) bij Tata Steel, zodat het duidelijker is dat deze maatregel al loopt.
 - Toevoegen van een zin over dat er met deze brief geen onomkeerbare stappen worden gezet.
 - Toevoegen van een zin over het aangaan van gesprek over stroomlijnen en uniformeren in het VTH-stelsel.
 - Een tekstuele wijziging aan de GGD-pilot, waardoor het nog duidelijker wordt dat deze er niet voor zorgt dat regeldruk wordt verhoogd bij bedrijven die het al goed doen.
 - Een verduidelijking van welke industrie wordt bedoeld door het focussen op 'zware energie-intensieve industrie'.
- In het BWO heeft u met uw gesprekspartners gesproken over het belang van het concurrentie- en verdienvermogen van de industrie en het voorkomen van regeldruk. Daarom zijn de volgende wijzigingen in de Kamerbrief aangebracht:
 - Een inleiding met daarin een uiteenzetting van de problematiek, waarin een balans tussen gezondheid en het economische belang van industrie is aangebracht.
 - Een korte intro bij iedere pilot en verkenning waarbij helder wordt gemaakt wat het doel ervan is, maar ook wat het niet is, met het oog op het economisch belang van de industrie.
 - Door de hele brief heen meer aandacht voor concurrentievermogen en verdienvermogen van de industrie.
 - Bij het introduceren van de pilots een heldere zin over dat deze niet mogen leiden tot een onnodige stapeling van wet- en regelgeving.
 - Afbakening van bedrijven waarop de Actieagenda zich richt: tot vergunningplichtige zware industrie, met daarbij dat het uitgangspunt de definitie van zogenoemde complexe bedrijven in het kader van het BAL is. Om qua scope gelijk op te lopen met het OvV-rapport wordt er onder verstaan: grote industriële installaties zoals ippc-installaties en andere milieubelastende activiteiten bedoeld in bijlage 1.1 bij de Omgevingswet.
 - Bij de Gezondheidseffectrapportage wordt duidelijk aangegeven dat hierbij, om extra regels te voorkomen, gekeken gaat worden naar hoe dit zou kunnen landen in de MER.

Datum

3 december 2025

Onze referentie

IENW/BSK-2025/278856

Opgesteld door

DG Milieu en Internationaal
Programma Industrie,
Gezonde Leefomgeving en
Omwonenden

Aan

Staatssecretaris

Bijlage(n)

9

Kamerbrief

- Op uw verzoek zijn in de Kamerbrief drie maatregelen uitgewerkt om nu in gang te zetten met steun van de industrie:
 1. Een pilot die in de praktijk het nut onderzoekt van een versteviging van het GGD-advies bij het opstellen van omgevingsvisie en -plan: er wordt inzichtelijk gemaakt op welke wijze gezondheid structureel en transparant aan de voorkant van het proces (niet bij de vergunningverlening) kan worden meegewogen in besluitvorming over de industrie in omgevingsvisie en -planvorming.
 2. Een pilot in het kader van meten: er wordt gericht bij een aantal casussen gekeken naar het betrouwbaarder en toegankelijker maken van immissie- en emissiemetingen bij een aantal industriële locaties.
 3. Gesprekstafel tussen omwonenden, overheid en industrie: er wordt een landelijke gesprekstafel gestart van (representatie van) omwonenden,

overheid en industrie die regio's bezoekt waar zorgen spelen. De gesprekstafel gaat daar met de lokale gemeenschap in gesprek om signalen te duiden en kennis te bundelen. De tafel wordt in eerste instantie voor twee jaar ingesteld en wordt na 12-18 maanden geëvalueerd.

- Hiernaast worden twee verkenningen gestart:
 1. Het uitwerken van positieve financiële prikkels voor de industrie om bovenwettelijk meer te doen aan de leefomgeving en de gezondheid van omwonenden.
 2. Een herbeoordelingsmoment voor vergunningen waarbij bijvoorbeeld periodiek een herbeoordeling van een bestaande vergunning plaatsvindt¹.
- Naast de nieuw te nemen maatregelen, is er al veel in gang gezet, zoals de implementatie van de herziene EU-Richtlijn industriële emissies en een pilot voor de GER bij Tata. Die acties staan ook in de Kamerbrief.
- Met deze brief worden ook alle onderzoeken, die onder de Actieagenda zijn uitgevoerd, meegezonden en adviesdocumenten van stakeholders met daarin hun zienwijzen op de te nemen stappen.
- In de brief staat dat met de voorgestelde pilots, gesprekstafel en verkenningen haalbare stappen worden gezet om mee te beginnen. Voor eventuele verdergaande maatregelen is meer tijd en uitwerking nodig in samenwerking met uitvoerders en andere belanghebbenden. Suggesties voor mogelijke maatregelen als uitkomsten van de onderzoeken worden gedaan in de factsheets (bijlage 4).
- Bij deze brief zit ook het verkennend gezondheidsonderzoek Chemelot dat is uitgevoerd door RIVM, mede op verzoek van de Provincie Limburg. Uit de verkenning blijkt o.a. dat de onderzochte milieufactoren van Chemelot voldoen aan de wettelijke eisen, en dat de mogelijke cumulatie-effecten van blootstelling aan mengsels van stoffen en ook geluid aandachtspunten zijn voor de bescherming van de gezondheid van omwonenden van Chemelot.

Krachtenveld

- Departementen kunnen zich op hoofdlijnen vinden in praktische maatregelen in plaats van wetwijzigingen. Verschillende departementen willen geen verzwaring van wetgeving en zijn zeer kritisch over aanpassing van regelgeving. Alle departementen willen graag goed betrokken worden bij de verdere uitwerking van de maatregelen.
- BZK/VRO specifiek heeft aangegeven dat er oog moet zijn voor regeldruk en stapeling van regels. Dit is expliciet in de brief overgenomen.
- EZ heeft aandacht gevraagd voor het goed afbakenen op welke bedrijven de Actieagenda zich richt. Ook hecht EZ veel belang bij het concurrentie- en verdienvermogen van de industrie.
- VNO-NCW en VNCI kunnen ook de praktische aanpak in deze Kamerbrief steunen. Ze zien absoluut geen reden voor aanpassingen in regelgeving. Maatregelen mogen niet ten koste gaan van investeringszekerheid en concurrentiekracht.
- Medeoverheden steunen de doelen van de Actieagenda, maar zijn kritisch op het ambitieniveau van de maatregelen. Ze willen veel verdergaande maatregelen, waaronder wijziging van regelgeving en extra middelen voor uitbreiding van de capaciteit bij gemeenten, provincies en OD's.

Datum

3 december 2025

Onze referentie

IENW/BSK-2025/278856

Opgesteld door

DG Milieu en Internationaal
Programma Industrie,
Gezonde Leefomgeving en
Omwonenden

Aan

Staatssecretaris

Bijlage(n)

9

¹ Deze verkenning loopt separaat aan het ingezette traject voor vergunningen voor (water)lozingen en onttrekkingen.

- Maatschappelijke organisaties zijn zeer kritisch. Zij willen dat gezondheid en milieu leidend zijn en dat transparantie richting burgers sterk wordt verbeterd. Ze zijn blij dat er maatregelen worden genomen en willen veel verdergaande stappen.
- Omwonenden zijn zeer kritisch. Zij willen vooral strengere normen, een politiek aanspreekpunt en meer en onafhankelijke metingen, zodat hun gezondheid écht wordt beschermd. Op verzoek van omwonenden van industrieclusters heeft Platform Asphalt Stinkt Landelijk (PASL) het advies 'Gezond Gezag, een Schone Zaak' aangeboden. De vaste Kamercommissie IenW heeft u op 3 december gevraagd om een reactie. In de Kamerbrief staat dat de zienswijzen en ervaringen in het advies zeer gewaardeerd worden en helpen om het perspectief van omwonenden transparant te betrekken bij beleidskeuzes.
- De Expertgroep Gezondheid IJmond heeft op ons verzoek ook advies uitgebracht. Zij adviseert op vier onderwerpen maatregelen te nemen: meten/monitoren, ZZS, rol GGD en de GER. Deze onderwerpen zijn in lijn met de inzet van de Kamerbrief. De maatregelen die de Expertgroep adviseert gaan wel veel verder dan wat in de brief wordt voorgesteld.
- Als bijlage bij de Kamerbrief zijn adviesdocumenten van de verschillende stakeholders opgenomen. Dit zijn korte documenten waarin de stakeholders buiten de Rijksoverheid hun positie op de Actieagenda schetsen. De reacties zijn op hoofdlijnen verwerkt in het krachtenveld hierboven.

Datum

3 december 2025

Onze referentie

IENW/BSK-2025/278856

Opgesteld door

DG Milieu en Internationaal
Programma Industrie,
Gezonde Leefomgeving en
Omwonenden

Aan

Staatssecretaris

Bijlage(n)

9

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden

Niet van toepassing.

TOELICHTING

Aanleiding

- Op 13 april 2023 heeft de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OVV) het rapport '*Industrie en Omwonenden*' gepubliceerd.
- Naar aanleiding hiervan is de Actieagenda Industrie en Omwonenden op 15 maart 2024 aan de Kamer gezonden. In de Actieagenda worden de meest urgente acties beschreven die bijdragen aan het verbeteren van de gezondheid van omwonenden in relatie tot industriële activiteiten.
- Op basis van de Actieagenda is er gewerkt aan een breed scala aan onderzoeken, om de meest effectieve maatregelen boven tafel te krijgen om de balans tussen industrie en gezondheid te verbeteren.
- Met deze Kamerbrief presenteert u de resultaten van deze onderzoeken, en, op uw verzoek, een selectie van maatregelen die u alvast in gang kan zetten.

Redeneerlijn

- De industrie is onmisbaar voor onze banen, ons verdienvermogen en daarmee voor een gezonde boterham voor alle Nederlanders. Tegelijkertijd moeten we zorgen dat de gezondheid van omwonenden beter wordt beschermd.
- Gezondheid is een groot goed. Nederland heeft een stelsel van wetten en regels dat ervoor zorgt dat bedrijven effectief kunnen opereren en tegelijkertijd ook de gezondheid van omwonenden wordt beschermd.
- In de praktijk zien we echter dat bevoegde gezagen niet altijd over voldoende informatie, kennis of middelen beschikken om het stelsel voldoende te benutten. En blijkt dat er niet altijd voldoende praktische mogelijkheden zijn binnen de bestaande regels om te handelen als de situatie daar om vraagt.
- Dit zorgt voor meer risico op gezondheidsschade bij omwonenden en schaadt het vertrouwen van omwonenden.
- U wilt actie ondernemen om dit te verbeteren, maar er moet ook nog veel uitgewerkt worden. Met deze brief zet u nu twee pilots, twee verkenningen en een gesprekstafel in gang.

Eerder aan u voorgelegde opties

Op 31 oktober zijn 4 opties voor de Kamerbrief aan u voorgelegd:

1. De brief met de twee pilots, gesprekstafel en twee verdere verkenningen zoals u voorgelegd verder brengen naar de CFL om te verzenden.
2. Kamerbrief procesmatig houden, waarin u wel drie hoofdlijnen presenteert waarop u verder wil, maar ook aangeeft dat er nog een proces ingericht moet worden om maatregelen te selecteren.
3. Een tussenvariant tussen optie 1 en 2, waarin u aankondigt de voorgestelde maatregelen als pilot in gang te zetten, maar de nadruk legt op dat er nog een proces doorlopen moet worden voor overige vervolgstappen.
4. Toewerken naar Kamerbrief met maatregelen die meer aansluiten bij de wensen van medeoverheden, uitvoeringsorganisaties en omwonenden en tot die tijd geen actie.

U heeft voor optie 1 gekozen.

Proces

- Er zijn verschillende toezeggingen aan de Kamer gedaan om de onderzoeksresultaten en de nadere uitwerking van de Actieagenda nog dit jaar met de Kamer te delen.

Datum

3 december 2025

Onze referentie

IENW/BSK-2025/278856

Opgesteld door

DG Milieu en Internationaal
Programma Industrie,
Gezonde Leefomgeving en
Omwonenden

Aan

Staatssecretaris

Bijlage(n)

9

- Het huidige tijdspad is: bespreking RFL op 16 december; verzending na MR (hamerstuk of bespreking) van 19 december.
- In bijlage 2 staat het aanbiedingsformulier voor de RFL.

Afstemming

- Bij de uitvoering van de Actieagenda is vanaf het begin overleg geweest met een breed veld van betrokken partijen. Binnen het Rijk is nauw samengewerkt met de ministeries van VWS en KGG, en zijn ook de andere partijen genoemd onder 'Krachtenveld' betrokken.
- Decentraal zijn provincies, gemeenten en omgevingsdiensten betrokken.
- Daarnaast is breed overleg gevoerd met vertegenwoordigers van de industrie, maatschappelijke organisaties en omwonenden.
- Alle genoemde partijen zijn geconsulteerd bij het opstellen van de plannen van aanpak voor de onderzoeken, hebben input geleverd bij de uitwerking van maatregelen en hebben gereflecteerd op de resultaten. Hun inbreng heeft geleid tot bijstellingen van onderzoeken en het maatregelenpakket.
- De stukken zijn op 11 november in de CFL behandeld.
- Niet alle opmerkingen van de stakeholders buiten de Rijksoverheid kunnen worden meegewogen. U heeft hier samen met andere leden van het Kabinet een zorgvuldige afweging in gemaakt.
- Toch willen we het Kabinet, de Kamer en de samenleving helder laten zien wat het standpunt is van de verschillende stakeholders. Ook is het belangrijk dat stakeholders zien dat hun input is meegewogen. Daarom zijn er bij de Kamerbrief visiedocumenten vanuit de verschillende Stakeholders bijgevoegd.

Datum

3 december 2025

Onze referentie

IENW/BSK-2025/278856

Opgesteld door

DG Milieu en Internationaal
Programma Industrie,
Gezonde Leefomgeving en
Omwonenden

Aan

Staatssecretaris

Bijlage(n)

9

Internationale/Europese Context

- Veel beleid dat relevant is voor dit dossier ligt op Europees niveau.
 - De Clean Industrial Deal zet in op een concurrerende en duurzame Europese industrie, waarbij innovatie en vergroening hand in hand gaan met behoud van banen.
 - De herziene Richtlijn Industriële Emissies (RIE) stuurt op vergunningverlening aan de onderkant van de BBT-range en borgt een hoog beschermingsniveau voor gezondheid en milieu in alle lidstaten.
 - De Richtlijn Luchtkwaliteit legt scherpere normen voor luchtkwaliteit vast, waarmee stapsgewijs wordt toegewerkt naar de WHO-advieswaarden.
- Omdat de kaders in Brussel worden vastgesteld, is het effectiever om daar invloed uit te oefenen. Daarmee wordt ook een gelijk speelveld binnen de EU gewaarborgd, zodat Nederlandse bedrijven niet op achterstand komen.
- De geselecteerde pilots, gesprekstafel en verkenningen zijn bewust gekozen omdat zij de balans tussen industrie en gezondheid in Nederland versterken, zonder het Europese speelveld te verstoren. De voorgestelde maatregelen sluiten aan op Europese kaders en zoeken naar oplossingen in de praktijk.

RIVM-onderzoek Chemelot

- Bij de Kamerbrief is ook het *verkennend gezondheidsonderzoek Chemelot* gevoegd. Dit onderzoek is uitgevoerd door RIVM op verzoek van het bevoegd gezag, de Provincie Limburg. Hiermee doet u ook een toezegging aan de Kamer hierover af.
- Uit de verkenning komt het volgende naar voren:
 - De beperkte vrij beschikbare gegevens over gezondheid en ziekten in wijken rond Chemelot tonen nu niet dat ziekten structureel vaker

- voorkomen. Asbestkanker en longkanker komen wel vaker voor maar het is niet aangetoond dat Chemelot daar de oorzaak van is.
- Gegevens over blootstelling van omwonenden aan chemische stoffen geven geen aanleiding voor een verband tussen de uitstoot van een stof en aanwezige ziekten. Wel vraagt het RIVM aandacht voor de blootstelling aan meerdere stoffen tegelijk.
- Omwonenden van het bedrijventerrein ervaren meer hinder en slaapverstoring door geluid dan mensen die verder weg wonen. Het RIVM adviseert uit te zoeken welke bronnen op het bedrijventerrein voor de meeste overlast zorgen.
- De concentraties fijnstof en stikstofdioxiden in de omgeving van het bedrijventerrein voldoen aan de Europese normen voor luchtkwaliteit, maar zijn hoger dan de strengere advieswaarden van de WHO. De bedrijven op Chemelot veroorzaken een klein deel van de concentraties. De rest komt van andere bronnen, zoals landbouw en verkeer uit binnen- en buitenland.
- IenW nodigt de Provincie Limburg, als bevoegd gezag voor Chemelot, uit om actief deel te nemen aan de aangekondigde pilots.

Datum

3 december 2025

Onze referentie

IENW/BSK-2025/278856

Opgesteld door

DG Milieu en Internationaal
Programma Industrie,
Gezonde Leefomgeving en
Omwonenden

Aan

Staatssecretaris

Bijlage(n)

9

Politieke context

- Het kabinet is demissionair. Dit maakt het extra belangrijk dat deze eerste fase van de Actieagenda op een zorgvuldige en transparante manier wordt afgerond. Dat doen we door de onderzoeken en onderzoeksresultaten in de vorm van factsheets en ook de adviesdocumenten van de stakeholders buiten het Rijk mee te sturen. Voor de toekomst blijft de kennis zo goed behouden.

Financiële/Juridische overwegingen

- De maatregelen in deze brief zijn pilots die in te passen zijn binnen de huidige begroting van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (en voor de pilot over het GGD-advies mede gefinancierd door het ministerie van VWS).
- Wanneer deze pilots ertoe leiden dat er verdergaande stappen worden ondernomen, moet het gesprek gevoerd worden over de bijbehorende financiële gevolgen en moeten de gebruikelijke procedures worden doorlopen, zoals het uitvoeren van impactanalyses op bedrijven en uitvoering.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
02	Kamerbrief Actieagenda Industrie en Omwonenden eind 2025	Maatregelenpakket optie A
03	Aanbiedingsformulier CFL	
04	Nota CFL	
05	Factsheets Maatregelen Actieagenda	Aanvullende factsheets op maatregelen die uit de onderzoeken onder de Actieagenda komen.

06	Adviesdocumenten stakeholders	Adviesdocumenten van Stakeholders waarin zij hun visie op de Actieagenda omschrijven
07	Onderzoeken onder de Actieagenda	De onderzoeken die gedaan zijn om de Actieagenda verder uit te werken
08	Onderzoek actie 2	Dit betreft het pad naar zero-pollution
09	Onderzoek actie 9	Dit betreft de informatiepositie van het bevoegd gezag
10	Verkenning RIVM Chemelot	

Datum

3 december 2025

Onze referentie

IENW/BSK-2025/278856

Opgesteld door

DG Milieu en Internationaal
Programma Industrie,
Gezonde Leefomgeving en
Omwonenden

Aan

Staatssecretaris

Bijlage(n)

9

Leeswijzer bij onderliggende beslisnota's

Datum	Naam beslisnota	Toelichting
14 april 2025	Beslisnota bij Voortgangsbrief Industrie en Omwonenden	Beslisnota voortgangsbrief
5 september 2024	Beslisnota bij Kamerbrief over voortgang Actieagenda OVV Industrie en Omwonenden	Beslisnota voortgangsbrief
15 maart 2024	Beslisnota bij Actieagenda Industrie en Omwonenden	Beslisnota originele Actieagenda

Aan

Staatssecretaris

nota

Beslisnota bij Kamerbrief Voortgang Industrie en
Omwonenden

TER BESLISSING

Datum

14 april 2025

Onze referentie

IENW/BSK-2025/63285

Opgesteld door

Bestuurskern
Directoraat Generaal Milieu
Internationaal
Programma Industrie,
Gezonde Leefomgeving en
Omwonenden

Beslistermijn

14-04-2025

Bijlage(n)

6

Aanleiding

- Op 15 maart 2024 is de Actieagenda Industrie en Omwonenden naar de Kamer gestuurd¹. Dit is de reactie op het onderzoek *Industrie en Omwonenden* van de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OVV)². De laatste voortgangsbrief over dit onderwerp is op 5 september 2024 aan de Kamer gezonden³.
- De Kamer heeft verscheidene moties aangenomen en u heeft verscheidene toezeggingen gedaan waarbij verzocht wordt over de voortgang te informeren. Met deze brief geeft u uitvoering aan deze moties en toezeggingen.
- U heeft naar aanleiding van een RIVM kennisnotitie een eerste reactie van Gedeputeerde Staten van Limburg (GS) ontvangen.

Geadviseerd besluit

- Akkoord gaan met het versturen van de Kamerbrief "Voortgang Industrie en Omwonenden" op 14 april 2025.
- Akkoord gaan met het verzenden van de bijgesloten antwoordbrief aan de Provincie Limburg.

Kernpunten

- De uitvoering van de Actieagenda Industrie en Omwonenden is vertraagd. Deze vertraging komt door extra afstemming met belanghebbenden en de inhoudelijke complexiteit van de onderwerpen. De onderzoeken onder de Actieagenda Industrie en Omwonenden worden eind 2025 aan de Kamer gezonden.
- In de bijgevoegde Kamerbrief informeert u de Kamer dat het kabinet aan het einde van het jaar op basis van de onderzoeksresultaten een integrale en zorgvuldige afweging maakt over vervolgstappen. Veel acties hangen samen en beïnvloeden elkaar. Dit maakt het onderzoek naar en de afweging van de maatregelen complex.
- Het RIVM heeft in maart de RIVM-kennisnotitie *Risicobeoordeling mengsels van stoffen bij de industriële uitstoot naar lucht: casus Chemelot* aan het Ministerie van IenW en de provincie Limburg aangeboden. Deze week wordt

¹ Kamerstukken II, 2023-2024, 28089, nr. 273.

² Kamerstukken II, 2022-2023, 28089, nr. 259.

³ Kamerstukken II, 2024-2025, 28089, nr. 319.

definitieve versie verwacht met ook de data uit 2024. De RIVM-kennisnotitie bevat een test van een methode om verschillende stoffen met dezelfde effecten bij elkaar op te tellen (cumulatie). In deze notitie is deze methode getest nabij Chemelot (meetpunt Vouershof). Hieruit blijkt dat er bij Chemelot een cumulatief effect is, dat wil zeggen, de optelsom van de bekeken stoffen overschrijdt de norm die nu voor één enkele stof is vastgesteld. De resultaten worden meegenomen in de lopende verkenning naar de gezondheid van omwonenden bij Chemelot. De Provincie Limburg heeft u een brief over gezonden. In de brief uit GS haar zorgen over de in de publicatie en vraagt naar de vervolgstappen die zullen worden ondernomen. Met voorliggende beslisnota wordt u om akkoord gevraagd op de antwoordbrief aan Gedeputeerde Staten Limburg. U geeft in uw antwoord aan dat u de zorgen van de provincie begrijpt, wijst naar de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag, het belang van Chemelot én het belang van de gezondheid van omwonenden. Voorstel is dat uw antwoordbrief in afschrift naar de Kamer gaat als bijlage bij de Kamerbrief.

- U heeft toegezegd de resultaten van het juridisch onderzoek *omgaan met vergunningen en onzekere risico's* aan de Kamer te zenden. Het belangrijkste resultaat van het onderzoek is dat bevoegde gezagen een informatietekort- of achterstand ervaren ten opzichte van bedrijven. De wettelijke verankering van het voorzorgsbeginsel (waartoe de regering in de aangenomen motie van het lid De Hoop⁴ wordt opgeroepen) lost het knelpunt van het informatietekort niet op. Verbetering van de informatiepositie kan dat wel. U geeft aan hoe u dit verder wil oppakken, onder andere door middel van de Routekaart Voorzorg Beter Toepassen. De oplevering van de Routekaart zal in het najaar van 2025 zijn.
- De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) heeft een nieuw onderzoek naar het VTH-stelsel milieu afgerond over vergunningverlening⁵. In het onderzoek wordt verkend hoe milieuvergunningen van een aantal risicovolle bedrijven verbeterd kunnen worden.

Krachtenveld

Deze brief is afgestemd met het ministerie van KGG. De delen die betrekking hebben op Chemelot zijn afgestemd met de provincie Limburg en het RIVM en besproken met Chemelot. De reactie op het ILT-rapport is afgestemd met de ILT. De Expertgroep IJmond is gevraagd om te reflecteren op de Actieagenda Industrie en Omwonenden. In dit overleg gaven zij een aantal aandachtspunten mee, maar onderschreven zij vooral de richting en werkwijze van de Actieagenda.

Het juridisch onderzoek is afgestemd met het ministerie van VRO en RWS.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
------------	------	------------

⁴ Motie 33118-271.

⁵ ILT (2024) Voor de gezondheid: scherpere vergunningverlening bij uitstoot naar de lucht. <https://www.ilent.nl/documenten/organisatie/over-de-ilt/onderzoeken-naar-het-vth-stelsel/rapporten/voor-de-gezondheid-scherpere-vergunningverlening-bij-uitstoot-naar-de-lucht>.

Datum

2 april 2025

Onze referentie

IENW/BSK-2025/63285

Opgesteld door

Bestuurskern
Directoraat Generaal Milieu
Internationaal
Programma Industrie,
Gezonde Leefomgeving en
Omwonenden

Aan

Staatssecretaris

Bijlage(n)

6

02	Kamerbrief Voortgang Industrie en Omwonenden	De brief die aan de Kamer gezonden zal worden
03	Antwoordbrief op brief Provincie Limburg inzake tussentijdse publicatie kennisnotitie RIVM	De antwoordbrief op de brief van de Provincie Limburg naar aanleiding van de publicatie van de kennisnotitie van het RIVM
04	Juridisch onderzoek: Omgaan met vergunningen en onzekere risico's	Het juridisch onderzoek dat met deze brief aan de Kamer wordt aangeboden
05	RIVM Kennisnotitie risicobeoordeling mengsels van stoffen bij de industriële uitstoot naar lucht: Casus Chemelot	De RIVM kennisnotitie die met deze brief aan de Kamer wordt aangeboden.
06	Brief van Provincie Limburg aan S inzake tussentijdse publicatie kennisnotitie RIVM	Brief van de Provincie Limburg naar aanleiding van de publicatie van de kennisnotitie van het RIVM.
07	Nadere toelichting reactie bij ILT rapport scherper vergunnen bij uitstoot naar lucht	In dit document, opgesteld door IenW, wordt ingegaan op de conclusies die de ILT in dit rapport trekt.
08	ILT rapport scherper vergunnen bij uitstoot naar lucht	Het ILT rapport waarop deze Kamerbrief reageert.

Datum

2 april 2025

Onze referentie

IENW/BSK-2025/63285

Opgesteld door

Bestuurskern
 Directoraat Generaal Milieu
 Internationaal
 Programma Industrie,
 Gezonde Leefomgeving en
 Omwonenden

Aan

Staatssecretaris

Bijlage(n)

6

Aan

Staatssecretaris

nota

Kamerbrief OVV actieagenda industrie en omwonenden

TER BESLISSING

Datum

23 augustus 2024

Onze referentie

IENW/BSK-2024/229033

Opgesteld door

DG Milieu en Internationaal
Dir Omgevingsveiligheid &
Milieurisico's
Programma Industrie en
Gezondheid

Beslistermijn

30 augustus 2024

Bijlagen

3

Aanleiding

- Op 15 maart dit jaar is de actieagenda Industrie en Omwonenden naar de Kamer gestuurd. Dit is de reactie op het onderzoek *'Industrie en Omwonenden'* van de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OVV).
- In de actieagenda worden de meest urgente acties beschreven die moeten bijdragen aan het verbeteren van de gezondheid van omwonenden in relatie tot industriële activiteiten.
- De Kamer heeft een motie van Grinwis c.s. aangenomen waarbij verzocht wordt over de voortgang te informeren. Met deze brief geeft u uitvoering aan deze motie.

Geadviseerd besluit

- Akkoord gaan met het versturen van de Kamerbrief voortgang Actieagenda Industrie en Omwonenden, met bijlagen, aan de TK voorafgaand aan het commissiedebat Leefomgeving van 11 september.

Kernpunten

- Doel van de actieagenda is opvolging te geven aan kabinetsreactie van oktober 2023 in reactie op het OVV. Hierdoor kan worden bijgedragen aan het verschonen van de industrie en het versnellen van verduurzaming van de industrie.
- In de brief wordt ingegaan op de stand van zaken van actieagenda, wordt een aantal moties afgedaan en aan een toezegging invulling gegeven.
- De vaste commissie heeft een briefing ontvangen van mr. Nijboer en mr. Borgers. Deze juridische experts hebben adviezen gegeven om de gezondheid van omwonenden beter te beschermen. De Kamer heeft uw reactie gevraagd op deze adviezen. De bijlage is een reactie op een toezegging aan het lid Kostić over de juridische mogelijkheden om de gezondheid van omwonenden van Tata Steel beter te beschermen.
- Ter uitvoering van de actieagenda is een aantal onderzoeken uitgezet. De verwachting is dat de uitkomsten eind 2024 en eind 2025 opgeleverd zullen worden.

Krachtenveld

Deze brief is afgestemd met het ministerie van VWS, VRO en KGG en met de provincie Noord-Holland en de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied.

We werken in het kader van de actieagenda samen met het ministerie van KGG (voorheen EZK) en VWS. In deze samenwerking vertegenwoordigt VWS met name het belang van gezondheid en KGG het belang van een groene en economisch sterke industrie in Nederland.

Op 4 april 2024 heeft er een plenair debat over de actieagenda plaatsgevonden. Tijdens het debat benadrukten Kamerleden, vanuit de volle breedte van de Kamer, de noodzaak van maatregelen en voor de industrie om de gezondheid en veiligheid van omwonenden te waarborgen. Verschillende fracties spraken hun zorgen uit over de huidige situatie en drongen aan op snelle actie van de regering. Een aantal fracties dragen ook het belang van een groene industrie in Nederland, omwille van economie en werkgelegenheid, uit. Deze positie is ook terug te zien in navolgende (commissie)debatten en Kamervragen.

Datum
23 augustus 2024

Onze referentie
IENW/BSK-2024/229033

Opgesteld door
DG Milieu en Internationaal
Dir Omgevingsveiligheid &
Milieurisico's
Programma Industrie en
Gezondheid

Aan
Staatssecretaris

Bijlage(n)
3

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden
Niet van toepassing.

Bijlagen

Volgnummer	Naam
02	Kamerbrief voortgang Actieagenda Industrie en Omwonenden
03	Bijlage reactie aanbevelingen

Aan

S IenW

nota

Agenderen Kamerbrief Actieagenda Industrie en
Omwonenden in CFL

TER BESLISSING

Datum

13 februari 2024

Onze referentie

IENW/BSK-2024/40782

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir Omgevingsveiligheid &
Milieurisico's
Cluster E

Beslistermijn

26 februari 2024

Bijlage(n)

3

Aanleiding

- De afgelopen periode is ambtelijk gewerkt aan een actieagenda 'Industrie en Omwonenden' als reactie op het onderzoek '*Industrie en Omwonenden*' van de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OVV). Deze actieagenda is aangekondigd in de kabinetsreactie op dit onderzoek.¹
- In de actieagenda worden de meest urgente acties beschreven die moeten bijdragen aan het verbeteren van de gezondheid van omwonenden in relatie tot industriële activiteiten.
- Met deze nota wordt u om akkoord gevraagd op aanlevering van de Kamerbrief en actieagenda voor de CFL. Voorafgaand aan RFL/MR worden de stukken nogmaals voor akkoord voorgelegd.

Geadviseerd besluit

- Akkoord gaan met aanbidding van de concept-Kamerbrief Actieagenda Industrie en Omwonenden en de Actieagenda aan de CFL op 5 maart (aanleveren stukken op maandag 26 februari na het voorjaarsreces) en de aansluitende RFL en ministerraad op respectievelijk 19 en 22 maart.
- Starten met de voorbereidende acties die in de actieagenda staan aangekondigd: voor verdere/overige acties is er geen dekking en het is aan het nieuwe kabinet om daarover te besluiten.

Kernpunten

- Nederland wordt geconfronteerd met hardnekkige problemen ten aanzien van de uitstoot van sommige bedrijven.
- De OVV stelt in zijn rapport dat voor de bescherming van de gezondheid van omwonenden tegen schadelijke industriële emissies verbetering noodzakelijk is.
- Doel van de brief en actieagenda is opvolging geven aan deze constatering van de OVV door het uitvoeren van urgente acties. Hierdoor kan worden bijgedragen aan het versnellen van verduurzaming van de industrie.
- Tevens kan dit bijdragen aan het verbetering van vertrouwen tussen omwonenden en bedrijven. Dit betreft het realiseren van een goed nabuurschap tussen bedrijven en burgers.
- De actieagenda is verder opgedeeld in vier thema's.

¹ Kamerstuk 28089, nr. 267

- *'Een goede buur'* legt de nadruk op het versterken van de samenwerking tussen belanghebbenden om een evenwicht te vinden tussen economische activiteiten en de levenskwaliteit van de gemeenschap. Actiepunt is het instellen van een Platform Leefomgeving en Industrie Dialoog' (LEID) onder het Overlegorgaan Fysieke Leefomgeving.
 - *'Minder hinder, schonere lucht'* beoogt de reductie van industriële uitstoot en de voorkoming van schadelijke emissies, met specifieke aandacht voor Europese regels en ontwikkelingen. Het transitie-pad naar Zero Pollution 2050 zal worden verkend onder leiding van een externe voorzitter. Deze voorzitter wordt nog gezocht, maar er is vergevorderd contact met kandidaten.
 - *'Meten en weten'* streeft naar een dieper begrip van de impact van bedrijfsuitstoot op de gezondheid van omwonenden, waarbij gezondheidsonderzoek bij industriële clusters en verbeterde rapportage van milieugegevens centraal staan. Ook zal ingezet worden op meer metingen door de overheid en bedrijven zelf.
 - *'Een betrouwbare overheid'* benadrukt het belang van gezondheidsvragen in de communicatie met omwonenden en bij vergunningverlening. Er worden Actieteams Gezondheidsproblematiek Industrie ingesteld waarbij overheden gecoördineerd samen zullen werken om bepaalde bedrijven of bedrijfsterreinen schoner te maken.
- De actieagenda is interdepartementaal afgestemd op ambtelijk niveau waarbij EZK, MinFin, VWS en BZK betrokken waren vanwege de impact op gezondheid, milieu, financiën en industrie. Deze afstemming is cruciaal om een gezamenlijk standpunt te formuleren en de samenhang tussen diverse beleidsterreinen te waarborgen. EZK hecht sterk aan de aanpak in Europees verband, is alert op lastenverzwaring voor de industrie en wil dat de invloed op de leefomgeving van alle sectoren breed wordt beschouwd.
 - Er is diverse malen overleg gevoerd met de koepels VNG en IPO. De koepels staan in principe niet negatief ten opzichte van de actieagenda. Zij zijn echter zeer alert op potentiële verschuivingen in bevoegdheden en dringen aan op strengere wetgeving inzake de invulling van het voorzorgbeginsel en voorkomen van emissies.
 - Er is tweemaal overleg gevoerd met omwonenden van bedrijven (Tata Steel, Chemours, Asfaltcentrale Nijmegen) waarbij waardevolle input is verkregen. Omwonenden van industriële clusters dringen aan op actie om gevaarlijke uitstoot te verminderen. En met name ook op de goede controle en metingen van emissies van bedrijven. Metingen uitgevoerd door of in opdracht van bedrijven worden minder vertrouwd.
 - EZK heeft aangegeven dat zij de brief parallel ook aan de minister van EZK wil voorleggen om reflectie op te halen. De brief ligt bij de minister van EZK. U kunt eventueel wachten met uw akkoord op aanbieding aan de CFL tot wij hierover van EZK hebben terug gehoord.
 - De uitvoering van de in de actieagenda aangegeven voorbereidende acties (vooral voorbereidende studies) voor 2024 en 2025 is nog onderhevig aan de besluitvorming over de Voorjaarsnota 2024. Het is naar verwachting aan een volgend kabinet om te besluiten over taken en middelen na 2025.
 - Er staat een plenair kamerdebat over het OVV rapport gepland op 29 februari.

Datum

13 februari 2024

Onze referentie

IENW/BSK-2024/40782

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir Omgevingsveiligheid &
Milieurisico's
Cluster E

Aan

S IenW

Bijlage(n)

3

Krachtenveld

Politiek en ontwikkelingen

- Het OVV rapport is in enkele Commissiedebatten in het najaar van 2023 aan de orde geweest, waarbij de toon vanuit de toenmalige Kamer overwegend kritisch was.
- De situatie rond de betrokken bedrijven blijft in het nieuws. Zo heeft Chemours eind vorig jaar twee lasten onder dwangsommen opgelegd gekregen van PZH voor onvergunde emissies. In januari is een deel van de fabriek tijdelijk stilgelegd om te kunnen voldoen aan één van deze eisen. De Vlaamse Minister Zuhair Demir heeft aangekondigd dat nieuwe PFAS afvalstromen niet verwerkt mogen worden bij Indaver in Antwerpen. Rondon Tata Steel is in het kader van de formatie in het nieuws geweest dat als de overheid het bedrijf niet helpt met verduurzamen, het bedrijf op termijn niet levensvatbaar meer is. Een deel van de kosten betreft gezondheidsmaatregelen.
- In een aangenomen motie heeft Provinciale Staten in Limburg het college gevraagd om bij het kabinet te verzoeken óók de mogelijke gezondheids-effecten van Chemelot in Geleen in kaart te brengen.

Toelichting

Financiële/juridische overwegingen

De voorgestelde acties in deze agenda vormen een eerste stap, namelijk veelal voorbereidend onderzoek en studies om de impact van industriële activiteiten op de volksgezondheid te verminderen. Belangrijk is te benadrukken dat de benodigde middelen voor de voorbereidende acties op dit moment nog niet in de begroting zijn opgenomen. In de brief staat dat we deze middelen dit voorjaar op de IenW-begroting willen zoeken. Het voorstel is om deze middelen, € 1,5 mln. in totaal in 2024 en 2025, te dekken vanuit artikel 22.03 Opdrachten.

Tijdens de voorjaarsbesluitvorming worden de begrotingsvoorstellen binnen IenW integraal gewogen. Dit omvat ook de voorstellen ten behoeve van de bovenstaande voorbereidende acties. In afwachting van de rijksbrede opgaven en de interne doorvertaling daarvan voor de begroting van IenW, kunnen de in de brief aangekondigde verplichtingen nog niet worden vastgelegd, voor zover de beschikbare middelen nog niet op de juiste plek worden verantwoord.

De feitelijke uitvoering van het grootste deel van de acties vraagt om veel verdere beleidsontwikkeling en financiële dekking (tot in totaal ca. €50 mln, en meer indien een subsidieregeling wordt ingesteld), waarover een volgend kabinet beslissingen moet nemen. Het is van essentieel belang om duidelijk te maken dat zonder het vrijmaken van de middelen de uitvoering van de actieagenda niet mogelijk is. Totdat hierover richtinggevende politieke en budgettaire keuzes zijn gemaakt, kunnen er geen (structurele) meerjarige verplichtingen aangegaan worden zoals deze in de brief worden verkend.

Datum

13 februari 2024

Onze referentie

IENW/BSK-2024/40782

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir Omgevingsveiligheid &
Milieurisico's
Cluster E

Aan

S IenW

Bijlage(n)

3

Bijlagen

Volgnummer	Naam
02	Aanbiedingsformulier
03	Actieagenda Industrie en Omwonenden
04	Kamerbrief Actieagenda Industrie en Omwonenden

Datum
13 februari 2024

Onze referentie
IENW/BSK-2024/40782

Opgesteld door
Bestuurskern
Dir Omgevingsveiligheid &
Milieurisico's
Cluster E

Aan
S IenW

Bijlage(n)
3

Datum

13 februari 2024

Onze referentie

IENW/BSK-2024/40782

Opgesteld doorBestuurskern
Dir Omgevingsveiligheid &
Milieurisico's
Cluster E**Aan**

S IenW

Bijlage(n)

3

Acties**Een goede buur**

- 1** Platform 'Leefomgeving en Industrie Dialoog' (LEID) opzetten bij het Overlegorgaan Fysieke Leefomgeving (OFL)

Minder hinder, schone lucht

- 2** Verkenning transitie-pad naar Zero Pollution 2050 onder leiding van externe voorzitter
- 3** Beste Beschikbare Techniek (BBT) direct implementeren in algemene regels
- 4** Verkenning beëindigen uitzonderingsituaties voor verouderde installaties op Europees en nationaal niveau
- 5** Onderzoeken aanscherpen luchtkwaliteitsnormen voor een gezondere lucht
- 6** Onderzoek bindend maken afgesproken maatregelen Schone Lucht Akkoord
- 7** Onderzoek piekbelastingen en gezondheid bij vergunningverlening
- 8** Onderzoek financiële prikkels ter vermindering luchtvervuilende uitstoot

Metten en weten

- 9** Uitbreiden informatiepositie bevoegd gezag en burgers: waaronder inzicht in continue metingen en sensornetwerken
- 10** Meetcapaciteit uitbreiden voor controle van industriële uitstoot
- 11** Controle op industriële emissies verbeteren, waaronder controle op diffuse emissies, piekbelastingen en de resulterende omgevingsconcentraties
- 12** RIVM verkenning gezondheidsrisico's rond industriële clusters/bedrijven Chemelot en Chemours.

Betrouwbare overheid

- 13** Onderzoek gezondheid meewegen in het kader van de Omgevingswet
- 14** Verkennen versterken adviesrol van de GGD bij vragen rondom gezondheid en bedrijven en inzake de communicatie met en het advies aan omwonenden bij risicovolle bedrijven
- 15** Ontwikkelen brede kennisagenda gezondheidsrisico's omwonenden
- 16** Actieteams instellen Gezondheidsproblematiek Industrie (AGI)